T.C.
D A N I Ş T A Y
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No:2021/651
Karar No:2021/1105

TEMYİZ EDEN (DAVACILAR) **:** 1-...
2- ...
3- ...
4- ...
5- ...
6- ...
7- ....Sosyal Yardımlaşma
ve Dayanışma Derneği

VEKİLİ **:** Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) **:** ... Su ve Kanalizasyon İdaresi (...)
Genel Müdürlüğü
...

VEKİLİ **:** Av. ...

İSTEMİN_KONUSU **:** ... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ **:**

Dava konusu istem: Kayseri ili, Özvatan ilçesi,... Mahallesinde yapımına başlanan atık su arıtma tesisine ait proje ihalesinin iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti:... İdare Mahkemesi'nce verilen kararda; dava konusu edilen arıtma tesisi proje ihalesinin 10/08/2015 tarihinde gerçekleştirildiği, 17/08/2015 tarihinde ise ihalenin onaylandığı, 2018 yılında proje yerine ilişkin kamulaştırma işlemlerinin yapıldığı, 2019 yılında proje yerine ilişkin Kayseri Valiliği nezdinde yapılan şikâyetlere yönelik davalı idare cevabının 11/10/2019 tarihli işlem ile davacıların taşınmazlarının bulunduğu yer mahalle muhtarlığına bildirildiği, son olarak ise 03/12/2019 tarihinde yer teslimi yapılarak atık su arıtma tesisi yapım işine başlandığı açık olduğundan, 2015 yılında gerçekleşen dava konusu proje ihalesinden davacıların 2019 yılı öncesinde haberdar olduğunun veya en geç yapım işi için yüklenici firmaya yer tesliminin gerçekleştiği ve inşaata başlandığı 03/12/2019 tarihinde haberdar olduklarının kabulü gerektiği, bu durumda, ivedi yargılama usulüne tâbi uyuşmazlıkta, davacıların proje ihalesinden en geç haberdar oldukları kabul edilen 03/12/2019 tarihinden itibaren otuz gün içinde dava açılması gerekirken, bu süre geçirildikten sonra 19/06/2020 tarihinde açılan davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenmesinin hukuken mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır.
Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usûlü Kanunu'nun 15. maddesinin 1.fıkrasının (b) bendi uyarınca **süre aşımı nedeniyle davanın reddine** karar verilmiştir.

T.C.
D A N I Ş T A Y
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No:2021/651
Karar No:2021/1105

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacılar tarafından, yüklenici firmaya 03/12/2019 tarihinde yer teslimi yapılmış ise de inşaat çalışmalarına 07/06/2020 tarihinde başlandığı, projeden ancak inşaat çalışmalarının başlamasıyla haberdar olunduğu, inşaat çalışmalarının başlamasından iki gün sonra ihalenin iptali ve inşaatın durdurulması talebiyle idareye başvuru yapıldığı, söz konusu başvurunun reddi üzerine de süresi içerisinde dava açıldığı, ilgili atıksu arıtma tesisinin ihale sürecinde ÇED raporu düzenlenmediği, tesisin yapımı ile kötü koku ve çevre zararlarının meydana geleceği, doğal güzellikleri ile bilinen bölgenin mahalle sakinleri için yaşanmaz hâle geleceği, Atıksu Toplama ve Uzaklaştırma Sistemleri Hakkında Yönetmelik uyarınca güzergâh seçimi yapılırken gözetilmesi gereken hususların gözetilmediği, tesisin Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki bir yerde kamulaştırmaya gerek kalmaksızın inşası mümkünken, mahallenin ortasındaki taşınmazların kamulaştırılması yoluna gidildiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, davanın süresinde olmadığı, idari başvurunun da süresinde yapılmadığı, Kamu İhale Kurumu'na itirazen şikâyet başvurusu yapılmadığından idari merci tecavüzü bulunduğu, davacıların subjektif dava ehliyetinin bulunmadığı, yapım işi ihalesi ... Bankası A.Ş. tarafından 22/10/2019 tarihinde gerçekleştirildiğinden, davada gerçek hasmın kendileri olmadığı, davacıların dava açmakta hukukî yararının bulunmadığı; arıtma tesisi ile çevrenin daha temiz hâle geleceği, projenin bölge için zaruri bir ihtiyaç olduğu, bununla birlikte proje ÇED Yönetmeliği listelerindeki eşik değerin altında kaldığından ve kapsam dışı olduğundan ÇED raporu düzenlenmediği, bölge sakinlerinin tesisten rahatsızlık duymamaları için alternatif yol açıldığı, davacıların iddialarını ispat edemedikleri belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ...'NİN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü ile İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, dosya tekemmül ettiğinden yürütmenin durdurulması istemi hakkında ayrıca bir karar verilmeksizin gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

USUL YÖNÜNDEN:

MADDİ OLAY:

Kayseri ili, Özvatan ilçesi kanalizasyon hattı ihalesi ... Bankası tarafından 19/10/2011 tarihinde yapılmış, kanalizasyon hattı 28/08/2013 tarihinde tamamlanmıştır. Kanalizasyon projesi ile birlikte atık su arıtma tesisinin yapılacağı yer de belirlenmiş, belirlenen yere atık su arıtma tesisi yapılabilmesi için davalı idare tarafından 10/08/2015 tarihinde düzenlenen proje ihalesi sonucunda, projenin uygulanması için yüklenici şirket ile davalı idare arasında 03/09/2015 tarihinde sözleşme imzalanmıştır.

T.C.
D A N I Ş T A Y
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No:2021/651
Karar No:2021/1105

Arıtma tesisi inşaatı yapım işi ise ... Bankası A.Ş. tarafından 22/10/2019 tarihinde ihale edilmiş, yapım işi için 21/11/2019 tarihinde yüklenici firma ile sözleşme imzalanmış, 03/12/2019 tarihinde düzenlenen tutanakla yer teslimi yapılmasının akabinde, davacılar vekilinin 08/06/2020 tarihli dilekçesi ile, yapımına başlanan arıtma tesisinin çevre üzerinde olumsuz etkiler oluşturacağı, doğal güzelliklerin zarar göreceği ileri sürülerek arıtma tesisi yapım ihalesinin iptali istemiyle davalı idareye başvuru yapılmış, söz konusu başvurunun davalı idarenin 12/06/2020 tarihli yazısı ile reddi üzerine 19/06/2020 tarihinde (Dilekçe ret kararı verilen ... İdare Mahkemesi'nin E:... sayılı dosyası dava dilekçesinin Mahkeme kayıt tarihi) Mahkeme kaydına giren dilekçeyle bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

Anayasa'nın "Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü" başlıklı 11. maddesinde, Anayasa hükümlerinin, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu; "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36. maddesinde, herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu; "Temel hak ve hürriyetlerin korunması" başlıklı 40. maddesine, 03/10/2001 tarih ve 4709 sayılı Kanun'un 16. maddesiyle eklenen 2. fıkrasında, Devletin, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorunda olduğu; 125. maddesinin üçüncü fıkrasında ise, idarî işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin, yazılı bildirim tarihinden başlayacağı kurala bağlanmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7. maddesinin 1. fıkrasında, dava açma süresinin özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hâllerde Danıştay'da ve idare mahkemelerinde altmış gün olduğu, ikinci fıkrasının (a) bendinde, bu sürelerin idarî uyuşmazlıklarda yazılı bildirimin yapıldığı tarihi izleyen günden başladığı; aynı Kanun'a 6545 sayılı Kanun'un 18. maddesiyle eklenen "İvedi yargılama usulü" başlıklı 20/A maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, ihaleden yasaklama kararları hariç ihale işlemlerinden doğan uyuşmazlıklarda ivedi yargılama usulünün uygulanacağı; 2. fıkrasının (a) bendinde, ivedi yargılama usulünde dava açma süresinin otuz gün olduğu; (b) bendinde ise, ivedi yargılama usulünde Kanun'un 11. maddesinin uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Anayasa'nın ve 2577 sayılı Kanun'un aktarılan hükümlerinin değerlendirilmesinden, ihaleden yasaklama kararları hariç ihale işlemlerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların ivedi yargılama usulüne tâbi olduğu, bu usûle tâbi olan uyuşmazlıklarda dava açma süresinin otuz gün olduğu ve dava açılmadan önce idarî işlemin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması istemiyle 2577 sayılı Kanun'un 11. maddesi kapsamında yapılacak bir başvurunun işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmayacağı anlaşılmaktadır.
Anayasa'nın 125. ve 2577 sayılı Kanun'un 7. maddesinde, idarî işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin, yazılı bildirimin yapıldığı tarihi izleyen günden başlayacağı kurala

bağlanmak suretiyle dava açma süresinin başlamasında "yazılı bildirim"in esas alınması öngörülmüş olup, hak arama özgürlüğünün kullanılması bakımından, idarî işlemlerin idare tarafından ilgililere açık ve anlaşılabilir biçimde bildirilmesi gerekmektedir.

Öte yandan, 2577 sayılı Kanun'un 7. maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenen, dava açma süresinin hesabında bildirim yerine ilanın esas alınarak sürenin ilan tarihini izleyen günden itibaren başlamasına ilişkin kural, ilanı gereken düzenleyici işlemlere karşı açılan idarî davalara yöneliktir.

Düzenleyici işlemler dışında kalan bireysel nitelikteki idarî işlemlerin iptali istemiyle açılan davalarda ise, dava açma sürelerinin hesabında, işlemin ilgilisine tebliğ edildiği tarihin esas alınması gerekmekle birlikte, özellikle idarenin tesis ettiği işlemin doğrudan tarafı olmayan ve bu nedenle de idarece yazılı bildirim zorunluluğu bulunmayan kişilerin açacakları davalarda, bu kişilerin idarî işlemi öğrenme tarihinin belirlenebildiği durumlarda, öğrenme tarihinin esas alınması gerektiği yargısal içtihatlarla kabul edilmektedir. Bu itibarla, ihale kararı, ilanı gereken düzenleyici işlem olmadığından dava açma süresinin ilanla başlamayacağı ve yazılı bildirim yapılmayan hâllerde işlemin bütün unsurlarıyla ilgililer tarafından öğrenildiği tarihten itibaren dava açma süresinin başlayacağı dikkate alındığında, davanın, ilan veya ihale tarihinden itibaren değil ihaleden haberdar olunduğu ve öğrenme tarihi olarak belirtilen tarihi izleyen günden itibaren süresi içinde açılıp açılmadığının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Olayda, Kayseri ili, Özvatan ilçesi kanalizasyon hattı ihalesinin ... Bankası tarafından 19/10/2011 tarihinde yapıldığı, kanalizasyon hattının ise 28/08/2013 tarihinde tamamlandığı, kanalizasyon projesi ile birlikte atık su arıtma tesisinin yapılacağı yerin de belirlendiği, kanalizasyon hattının bitiş yerinin atık su arıtma tesisi yeri olarak belirlendiği, 6360 sayılı Kanun uyarınca ilçedeki alt yapı sorumluluğunun davalı idareye devredildiği, bu kapsamda kanalizasyon projesi ile belirlenen yere atık su arıtma tesisi yapılabilmesi için davalı idare tarafından 10/08/2015 tarihinde proje ihalesi yapıldığı, yapılan proje ihalesinin KASKİ Yönetim Kurulu'nun ... tarih ve ... sayılı kararı ile onandığı, yapılan ihale uyarınca projenin yapılması için yüklenici şirket ile davalı idare arasında 03/09/2015 tarihinde sözleşme imzalandığı, yapılan proje uyarınca gerekli kamulaştırma işlemleri tamamlanarak 2018 yılında taşınmazların davalı idare adına tescil edildiği, bununla birlikte dava dilekçesi ekinde dosyaya sunulan 02/05/2019 tarihinde Kayseri Valiliği'nce yapılan muhtarlar toplantısında düzenlenen tutanakta ... Mahallesi muhtarı tarafından arıtma tesisinin proje yerinden şikâyetçi olunduğunun belirtildiği ve proje yerinin konutlardan uzağa taşınması yönünde talepte bulunulduğu, bu talebe cevaben yapılan işlemlerin 11/10/2019 tarihli Özvatan Kaymakamlığı yazısı ile ... Mahallesi Muhtarlığı'na bildirildiği, arıtma tesisi inşaatı yapım işinin ise ... Bankası A.Ş. tarafından 22/10/2019 tarihinde ihale edildiği, yapım işi için 21/11/2019 tarihinde yüklenici firma ile sözleşme imzalandığı, akabinde 03/12/2019 tarihinde düzenlenen tutanakla yer tesliminin yapıldığı, davacılar vekilince 08/06/2020 tarihli dilekçe ile ilgili idarelere ihalenin iptali istemiyle başvuru yapıldığı, söz konusu başvurunun davalı idarenin 12/06/2020 tarihli yazısı ile reddi üzerine 19/06/2020 tarihinde bakılmakta olan davanın açıldığı, temyiz dilekçesinde projeden inşaat çalışmalarının fiilen başlaması ile 07/06/2020 tarihinde haberdar olunduğu yönünde beyanda bulunulduğu,

T.C.
D A N I Ş T A Y
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No:2021/651
Karar No:2021/1105

dosyanın incelenmesinden, davacıların dava konusu ihaleden 07/06/2020 tarihinden daha önce haberdar olduklarına ilişkin bir bilgi veya belgenin bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, ihale kararı, ilanı gereken düzenleyici işlem olmadığından dava açma süresinin ilanla başlamayacağı ve yazılı bildirim yapılmayan hâllerde işlemin bütün unsurlarıyla ilgililer tarafından öğrenildiği tarihten itibaren dava açma süresinin başlayacağı dikkate alındığında, ilan üzerine değil ihaleden haberdâr olunduğu ve öğrenme tarihi olarak belirtilen 07/06/2020 tarihi izleyen günden itibaren 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesinde öngörülen 30 günlük dava açma süresi içinde, davacılar tarafından yapılan 08/06/2020 tarihli idari başvurunun davalı idarenin 12/06/2020 tarihli yazısı ile reddi üzerine, 19/06/2020 tarihinde açılan davanın süresinde olduğu anlaşıldığından, Mahkeme'nin davanın süre yönünden reddi yolundaki kararında usul hükümlerine uygunluk bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacıların temyiz isteminin kabulüne;

2. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca ... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E..., K:... sayılı kararının **BOZULMASINA**,

3. Kullanılmayan ... TL yürütmeyi durdurma harcının istemi hâlinde davacılara iadesine,

4. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Mahkeme'ye gönderilmesine,

5. 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendi uyarınca kesin olarak (karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere), 29/03/2021 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

(X) KARŞI OY :

İdare Mahkemesince verilen karar hukuka uygun olup, bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından kararın Onanması gerektiği oyuyla karara katılmıyorum.